

גיליון 379 • ערב שבת קדש פְּרֻשֶׁת עֵקֶב • כ"ב מְנַחֵם-אָב

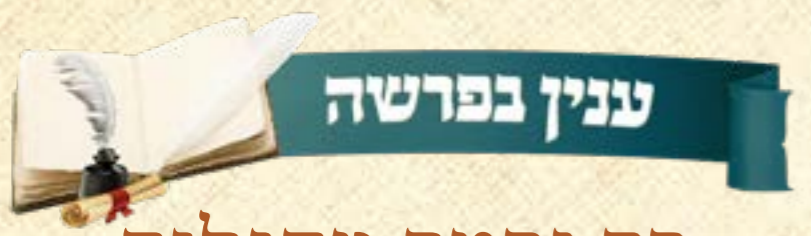
תורם השבוע

נדפס ע"י ולזכות **שלמה יגאל בן אסתר** שיחי' להצלחה רבה ומופלגה בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות ובטוב הנראה והנגלה

תורם השבוע

נדפס ע"י ולזכות **יוסף בנימין שיחי' הירץ** ומשפחתו שיחיו להצלחה רבה ומופלגה בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות ובטוב הנראה והנגלה

גם אתה יכולה לקחת זכות של לימוד אלפי ילדים וילדות לשותפות במבצע והשיב לב אבות על ידי בנים **מענדי אלפוביץ 0523017770**

כך נפטר מהגלות

שבועה דנחמתא

אבא/אמא: בשבע השבטות שבין תשעה באב לראש השנה אנו קוראים שבוע הפטרות של נחמה (יותר מפי שנים מהפטרות הפרענות של ימי בין המצרים שהן רק שלוש, כיון ש"מרבה מדה טובה ממדת פרענות").

כיון שיש קשר בין הפרשה להפטרות, מסתבר שגם בפרשות התקופה מדבר על הגאולה והנחמה;

כשם ש"ידיעת המחלה היא חצי תרופה" - כיון שכן האדם יודע

התעצמו מיום ליום. יום אחד בשר מטיה לרבי לוי-יצחק כי בקרוב הוא עומד להתחתן. תגובתו של רבי לוי-יצחק לבשורה בטאה אשר רב. "הרי אתה ממש כמו בן שלי", אמר לו ברגש וחקק אותו בעז. אלו לא היו דברי מליצה בעלמא, אלא מלים שבטאו תחושה אמיתית של רבי לוי-יצחק כלפי מטיה. הגיעו הדברים לידי כך שערב החתונה התמקח רבי לוי-יצחק עם אביו-מולידו של מטיה על גבה השתתפותו בהוצאות החתונה. רבי לוי-יצחק דרש במפגיע מהאב להתאמץ קצת יותר ולהגדיל את סכום הנדוניה לבני הזוג...
כזה אפוא היה מטיה וכאלו היו היחסים ששררו בינו לבין הגאון רבי לוי-יצחק.

והנה, יום אחד, זמן-מה בטרם עמדו מטיה וזוגתו להפך להורים, ארע אסון נורא. זה היה יום קניץ לווהט. מטיה ירד להתרחץ במי הנהר. לפתע נקלע לתוך מערבלת-מים שסחפה אותו לעמק הנהר. כוחותיו לא עמדו לו כדי להחלץ מהמערבלת והוא טבע ומת.

חבריו ומוריו של מטיה במוסדות שבהם רכש את השכלתו, בקשו לערוך לו הלויה 'מכבדת' על-פי כל כללי הטקס ובלווי תזמרת.

הם פנו לאחותו של מטיה, שהיתה קומוניסטית משבעת, ובקשו את עזרתה בארגון ההלויה. אלא שברגע עצוב זה התעורר בלב האחות הניצוץ היהודי. היא התחמקה בנימוס מהפניות אליה, ומהרה לביתו של רבי לוי-יצחק. נרגשת ובוכיה אמרה לו: "ברור לי שאחי היה רוצה כי אתה תהיה זה שינהל קצת את הענינים. רצונך רצונו הוא, וככל שתפסק - כך יהיה!".

רבי לוי-יצחק, שבצעמו היה שבור מהאסון הנורא, מהר לטבל עצמו במקוה-טהרה ורק אז נגש לטפל בעניני הקבורה של מטיה. לאנשי החברה-קדישא הורה לזכות למנוח קבר בסמוך למקום שבו נטמנו בעבר ספרי-תורה שבלו ונפסלו. מיתר לציין כי ההלויה והקבורה התקיימו לפי כל כללי ודקדוקי ההלכה.

וכעת עמד רבי לוי-יצחק, במלא הדרת קומתו, על מדרגות בית-הכנסת הגדול, וספד לנפטר, תוך שהוא מעלה על גס את אצילות-רוחו המיוחדת. הוא ספר על דבקותו המפלאה של מרדכי (מטיה) בדרך התורה, על התעלמותו האמיצה מחצי הלעג שנשלחו לעברו בחברה שבה למד וחי, ועל היותו יהודי גאה שקיים בכל מאודו את לשון הכתוב, "הן עם לבדד ישכן ובגוים לא יתחשב".

האסון המעציב כמו גם בכיו המר של רבי לוי-יצחק, הרעידו את מיתרי לבותיהם של משתתפי ההלויה שבכו עמו גם-כן. דבריו הכאובים של הרב נחרתו עמק בלבם ובזכרונם, לעוד שנים רבות.

אך לא רק המלומדים נצרו את דברי ההספד הללו, אלא גם נציגי השלטון - שאנשי התערוכו בקהל והקשיכו לדברים - רשמו אותם ב'פנקס השחר' שהכין על הגאון החסיד.

רשימת 'עוונותיו' של רבי לוי-יצחק תפחה והלכה, עד כי כעבר שנים מספר נשפט והכרז "מסכן לצבור". הוא נשלח לגלות קשה בקזחסטן הרחוקה. שם השיב את נשמתו הטהורה ליוצרה (ביום כ' במנחם-אב תש"ד) ושם גם מנוחת כבודו.

✂ _____ ✂
גיליון 379 עקב
שם התלמיד/ה: _____ משפחה:
כיתה: _____ חתימת הורים:

אותה. מפרחק-מה אפשר היה להבחין בקבוצת צעירים לא-יהודים - חבריו של המנוח לספסל הלימודים - שבאו אף הם לחלק לנפטר כבוד אחרון. מפנה אחרת השקיפו על הנעשה כמה ממוריו לשעבר של המנוח, בבית-הספר שבו הוא רכש את השכלתו הרפואית.

דבריו של רבי לוי-יצחק נאמרו מלב מרתח ונשארו בקול חוצב להבות. קהל המלומדים הקשיב להם בראש מרפן ובדממה כאובה. זו לא היתה דרשה מהסוג שמקבל היה לשאת בראש-חוצות, כאשר אין לדעת מי ומי בקהל המאזינים. במנחי הימים ההם היו אלה דברים 'חתרניים', שעלולים היו לגבות מאומרם מחיר אישי כבד ביותר.

מיהו הצעיר שאסון פטירתו הפך את רבה של יקטרינוסלב בצער עמוק כל-כך עד כי בעטיו נכון היה לשאת דברים שייסגנו את שלומו ואת חרותו?
*

עדין-נפש וירא-שמים היה מטיה (מרדכי), בן העיר יקטרינוסלב. הוא נחן בכשרונות מברכים ושלט בלא-פחות משמונה שפות. אף-על-פי-כן, בכל הקשור לעניני יהדות נהג בתמימות מחלטת. גם כשהצטרף ללימודים בבית-הספר הגבוה לרפואה, לא היה מטיה מוכן להתפשר על שום מצוה. חבריו היו לועגים לו על מעשיו ה'מוזרים', מהם אף שהציקו ועל דבקותו חסרת הפשרות ב"מנהגים יהודיים חשובים". אבל דבר לא הרתיעו ואיש לא הסיטו מאמונתו.

מעט לעת היה מטיה נוהג לפקד את ביתו של רב העיר, כדי לשאול, להתייעץ ולקבל ממנו הכונה בעניני תורה ואורחות-חיים.

נפשו של רבי לוי-יצחק נקשרה בנפש הצעיר שעורר בלבו מדה רבה של התפעלות והערצה. לפעמים היה מטיה חומק מפתת למודי ובא לבית הרב, כדי ללמד שם תורה במשך שעה-שעתיים. לאחר מכן היה חוזר לכתתו כאלו כלל לא עזבה.

כשהשלים את לימודי הרפואה שלו, נשלח מטיה מטעם הממשלה לתקופת התנסות בקולחוז (=מעין קבוץ). גם משם היה חומק לעתים בחשאי ומגיע לבית רב העיר, כדי ללמד תורה. כשעסקיו בקולחוז לא אפשרו לו להגיע פיזית לבית הרב, היה מעלה את שאלותיו על הכתב, ושולח אותם בדאר לבית הרב.

בהגיע הימים-הנוראים היה מטיה עושה מאמץ עליון להשתחרר מהקולחוז. או-אז היה בא לביתו של רבי לוי-יצחק ושם התפלל במתינות ובכונה.

אחת לתקופה היו אנשי הקולחוז יוצאים לערים סמוכות ומציעים לתושביהן לקנות מתוצרתם החקלאית. מטיה היה מנצל את ההזדמנויות הללו כדי להכין רשימה של 'מצרכים' הנחוצים ליהודי העיר, כדגמת סדורים, טליתות ותפלין. וכשהיה חוזר בפעם הבאה לאותה עיר, השתדל מטיה לספק את ה'מצרכים' למזמיניהם.

והנה הגיע חנכה. בערב הראשון חמק מטיה מהבקתה שבה התגורר עם כמה מחבריו לקולחוז, התרחק מעט ונכנס לתוך שדה-תירס. שם, בין הקלחים הגבוהים, הוציא מכיסו גרות קטנים והדליקם לאחור אמירת הברכות. כך גם עשה בערב שלמחרת ובערב שלאחר מכן. באמצע חנכה, בעודו יושב בשדה לצד הגרות הדולקים, מתבונן בהם ושואב מאורם כוח ותעצמות-נפש, הגיח לפתע מאחוריו המפקח על העבודה בקולחוז. מטיה לא יכול היה לספר לו שום 'ספורים' שישתירו או יטשטשו את מהות מעשיו, שכן גם המפקח עצמו... יהודי היה. נאמן לשולחיו ולתפקידו מהר המפקח לדנוח לממנים עליו, על הרופא הצעיר הסורר. עד מהרה פטר מטיה מתפקידו וסלק מהקולחוז.

אך גם עתה לא התפעל הצעיר הגאה ביהדותו, ולא היה מוכן להתקפל לפניו. איש חבתו של רבי לוי-יצחק אליו ותחושת ההערצה העמקה שחש כלפיו,

שעליו ללכת לרופא ומה לומר לו, והרופא ידע איזו תרופה לתת לו וכך הוא יתרפא בעזרת ה' - כך כשנדע את סבת הגלות וכיצד לתקן אותה, נוכל להגיע אל הגאולה, ובכך עוסקת הפרשה שלנו.

מהמדבר לגאולה

ילד/ילדה: בפרשתנו מבשר משה רבנו לבני ישראל על כך שיכנסו בקרוב "אל ארץ טובה, ארץ נחלי מים. ארץ חטה ושערה. ארץ זית-שמן ודבש", ומזהיר אותם שלא לשכח את ה' "המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים. המוליךך במדבר הגדל והנורא, נחש שרף ועקרב, וצמאון, אשר אין מים".

כשם שאז הם יצאו מהמדבר הגדול והנורא אל ארץ ישראל, כך הגלות העכשווית נמשלת למדבר והגאולה לארץ ישראל. כשנדע מהו החלי של הגלות - שזהו מצב של מדבר - נוכל להתרפא ולהגאל.

שום דבר לא גדול עלינו

אבא/אמא: המדבר מתאר בתורה בשם "המדבר הגדול" - מקום השממה והריקנות גדול יותר ממקום מושכם של בני האדם.

נקודה משיחה

חם או קר?

ילד/ילדה: בשיחה הארכה שבגליון זה אנו לומדים על ההבדל בין הנחש לעקרב, המזכירים בפרשה שלנו כמי ששורצים במדבר בו נדדו בני ישראל בצאתם ממצרים, בדרך לארץ ישראל. הנחש הארס של חם ואלו העקרב הארס שלו קר.

מה הדבר מלמד אותנו בעבודת השם?

אבא/אמא: פעם שאלו את הבעל שם טוב, מדוע החסידים מתנדנדים בתפלה ולא עומדים בשקט על מקומם כעבד העומד לפני המלך? ענה הבעל שם טוב במשל מאדם השוחה בנהר ונמצא בספנת טביעה, שהוא עושה תנועות בידי ובגופו כדי להציל את עצמו, ומי שמסתכל עליו מבחוץ לא יכול להבין למה הוא עושה דוקא את התנועות האלה, כי הוא אינו מרגיש מה שהשני מרגיש באותו רגע.

וכך כשיהודי עומד להתפלל, הוא יודע שהשם הוא מקור החיות שלנו, כמו דגים הנמצאים בים, וכיון שהדבר נוגע לעצם החיים שלו, הוא עושה תנועות שונות בידי ובגופו מרב התלהבות ובלי לחשב יותר מדי.

במוכן הרוחני, האדם מסמל את היהודי שמקיים תורה ומצוות ובכך הוא דומה לקדוש ברוך הוא (אדם מלשון 'אדמה לעליון'). תחלת הגלות היא בכך שאדם מרגיש שהוא 'במדבר הגדול' - שהעולם הגדול שמסביב, שאינו מקיים תורה ומצוות, הוא יותר גדול ממנו ומהכוחות העומדים לרשותו, ועשוי חליה לגבר ולשלט עליו.

צריכים לדעת את האמת ששום דבר בעולם לא יכול לשלט על בני ישראל, אלא להפך, כדברי הפטרת השבת "והיו מלכים אמניך ושרותיהם מיניקתיך" - שהגויים יסיעו לעם ישראל לעבד את ה'.

כשגויי העירה כבדו את הרבי...

ילד/ילדה: וכך ספר הרבי באותה התועדות, בכ"ף מנחם אב תשט"ז: כשאדמו"ר מהר"ש חזר פעם לליובאוויטש, הוא עבר בדרך באחת העירות וכל הגויים תושבי המקום, יחד עם זקני וחשובי העיר יצאו לקראתו עם לחם ומלח - כפי שהיה נהוג לעשות לאנשים מכבדים - קבלוהו בכבוד גדול, ונפלו לפניו על ברכיהם.

יחד עם הרבי, נסע גם אחינו, רבי ישעיה ברליו, והוא אמר לרבי בהתפעלות: "פעטער (=דוד)! ראיתם איזה כבוד גדול נתנו לכם!..." אך הרבי השיב לו בבטול: "מה ההתפעלות? הרי כבר נאמר 'ברוך תהיה מכל העמים'..."

חשיבה של גאולה

אבא/אמא: אם כן, כשיהודי חושב שהעולם גדול ממנו, הוא מרגיש קטן

ילד/ילדה: לפי זה אפשר להבין - במוכן הרוחני של הדברים - את ההלכה המובאת בגמרא שאם נחש כרוך על עקבו של האדם הנמצא באמצע תפלת שמונה עשרה, אסור לו להפסיק מתפלתו, אך אם זה עקרב עליו להפסיק.

כאשר יהודי מתפלל ולפתע בא לו מצד היצר הרע לאכל דבר מאכל טעים, או ללכת לטיול מהנה, זה כמו נחש - יצר הרע של חמימות לעניני עולם הזה, במקום לקדשה. במקרה זה עליו להמשיך בתפלתו, כיון שהחם מורה על חיות, ואם כן רק צריך להחזיר את החמימות וההתלהבות לעניני קדשה.

אבא/אמא: אך אם בא לו 'עקרב' באמצע התפלה - אם נכנסת בו קרירות והוא מאבד את החשק וההתלהבות בתפלה, הוא לא יכול להמשיך כך בתפלתו, אלא עליו לעזר מחדש את החמימות וההתלהבות על ידי למוד תורת החסידות ואז הוא יכול להתפלל.

הלקח: עלינו להתפלל מתוך חשק והתלהבות. לכן עושים הכנות לתפלה כמו טבילה במקנה, למוד חסידות ונתינת צדקה.

(מעובד ע"פ שיחת ש"פ עקב תשט"ז)

וזו תחלת הגלות - ההרגשה שמשוהו או מישהו יכול להפריע לו לעבד את ה'.

אך כשהוא זוכר ש"אתה בחרתנו מכל העמים... ורוממתנו" - "הוא אינו מתפעל מאף אחד, בידעו שבני ישראל הם למעלה מכלם, ואז אין אצלו ענין של גלות. הקדוש ברוך הוא נותן לו פרנסתו באופן שיוכל לנהל את העסק על פי דרכי התורה, ונשאר לו זמן לקביעות עתים לתורה".

סכנת הגלות

ילד/ילדה: ירידה נוספת היא שמהרגשה של המדבר הגדול, הוא מגיע לתחושה של "המדבר הגדול והנורא" - של פחד ויראה מפני העולם, עד כדי שהוא פוחד לקיים תורה ומצוות בגלוי מפני "מה יאמרו הגויים".

ומכאן המדרון תלול לירידות נוספות, עד לתחושה של "נחש שרף ועקרב" - 'נחש' הארס שלו חם, והדבר רומז על מי שמתחיל להתלהב ולהתחמם' מתענוגי עולם הזה, עד שזה מתחיל לקרר את ההתלהבות שלו בעניני קדשה, עד כדי כך שיכול להגיע למצב של 'שרף' ששורף ומכלה כל רגש התלהבות של קדשה, ועד שהוא נעשה כ'עקרב' שהארס שלו קר לגמרי, ולכסוף הוא מגיע למצב של 'וצמאון אשר אין מים' - שהוא צמא, אבל שוכח שעליו להרוות את צמאונו במי התורה.

הלקה:

אבא/אמא: מזה מוכן שבכדי לתקן את כל הירידות, צריך לתקן את הסבה הראשונה: שיהיה תקף ביהדות, כיון שזוכרים שאתה בחרתנו מכל העמים כו' ורוממתנו. ואז נפטרים מהגלות והולכים 'אל ארץ טובה ורחבה', על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו".

(מעובד ע"פ שיחת ש"פ עקב תשט"ז)

נדרני החסידים

ונפשו קשורה בנפשו

ד"ש כעבר שמונה שנים

רבה של יקטרינוסלב (כיום דניפרופטרובסק), הגאון המקבל רבי לוי-יצחק שניאורסון, נצב על מדרגות בית-הכנסת הגדול ברחוב קריסטנה בעיר, ובכה בדמעות שלישי את הנפטר הצעיר. הדמעות זלגו מעיניו ללא הרף, גלשו במורד לחייו והרטיבו את זקנו ההדור. מעולם לא ראוהו בני עירו נסער כל-כך כפי שהיה עתה.

גופת הנפטר נחה במרכז הרחבה שלפני בית-הכנסת וצבור המלוים הקיף